

Buletin informațional
privind situația epidemiologică prin HIV
în perioada anului 2013

Situația epidemiologică

Infecția cu HIV în Republica Moldova continuă să prezinte o problemă prioritară de sănătate publică, care se menține sub supraveghere și monitorizare permanentă. Supravegherea epidemiologică și activitățile de prevenire, monitorizare și evaluare a situației epidemiologice asupra infecției cu HIV pe parcursul anului 2013 au fost efectuate în conformitate cu Programul Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2011 – 2015 și actele normative.

Conform datelor IMSP SDMC, pe parcursul anului 2013 prin metoda de laborator au fost confirmate 706 (2012-757) cazuri noi HIV, inclusiv în teritoriile de est – 237 (2012-274).

În 2013 incidența infecției HIV la 100 mii populație a constituit 17,18 cazuri la 100000 populație (13,23 în teritoriile din dreapta Nistrului și - 43,97 în teritoriile de est). Cazuri de boala SIDA au fost confirmate la 188 persoane (2012 – 232 persoane).

Către finele anului 2013 prevalența infecției HIV a constituit 166,74 cazuri la 100 mii populație (teritoriile din dreapta Nistrului – 125,33 și în teritoriile de est – 452,9).

Conform datelor supravegherii epidemiologice de generația II în rîndul populației cu risc sporit de infectare (a.a. 2012 - 2013), prevalența HIV în rîndul utilizatorilor de droguri injectabile constituie în Chișinău - 8,5%, în Bălți - 41,8% și în Tiraspol 23,9%; în rîndul lucrătoarelor sexului comercial în Chișinău - 11,6% și în Bălți - 21,5%; în rîndul bărbaților care practică sex cu bărbații în Chișinău - 5,4% și în Bălți - 8,1%. Aceste date confirmă că situația epidemică prin infecția cu HIV în republică este definită ca epidemie de tip concentrată în rîndul populației cu risc sporit de infectare. Răspîndirea infecției cu HIV în populația generală constituie 0,16%, fiind de 2,4 ori mai joasă de cea estimată - 0,39% (SPECTRUM 2012).

Cazurile de diagnostic de laborator „Infecția cu HIV,, au fost înregistrate după cum urmează: mun. Chișinău - 103; or. Tiraspol - 99; mun. Bălți - 59; raioanele Slobozia - 51; Rîbnița - 42; or. Bender - 25; raioanele Ștefan Vodă - 23; Anenii Noi - 18; Căușeni - 17; Sînjerei - 16; Basarabeasca și Grigoriopol - cîte 15; Ungheni - 13; Cahul, Hîncești și Comrat - cîte 12; Rîșcani și Soroca - cîte 11; Florești, Orhei și Rezina - cîte 10; Cimișlia - 9;

Criuleni și Briceni - câte 8; Calarași, Fălești, Ialoveni, Șoldănești și Strășeni - câte 7; Drochia, Edineț, Nisporeni și Telenești - câte 6; Dondușeni, Ciadîr-Lunga și Glodeni - câte 5; Cantemir și Dubăsari - câte 4; Vulcănești, Ocnița și Camenca - câte 3; Leova, Dubăsari (Coșnița) și Taraclia - câte 2 cazuri.

Măsurile de sănătate publică realizate pe parcursul a.2013

În adresa Guvernului Republicii Moldova a fost expediată nota informativă privind realizarea Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală, pentru perioada anului 2012.

În adresa Direcției Sănătății a Consiliului mun. Chișinău, Secției Sănătății Primăriei mun. Bălți, Direcției Sănătății și Protecției Sociale U.T.A. Găgăuzia, Centrelor de Sănătate Publică, Instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale, Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor, Organizațiilor non-guvernamentale în domeniul HIV/SIDA a fost expediată nota informativă „Situția epidemiologică în infecția HIV în anul 2012 și măsurile de redresare”.

La data de 24 aprilie a fost organizată “Ziua specialistului” pentru medicii epidemiologi ai CSP teritoriale, la care au fost abordate subiectele: Situația epidemiologică în infecția HIV/SIDA. Tendințele și pronosticul; Unele aspecte în supravegherea epidemiologică a infecției cu HIV prin prizma ordinului MS RM nr. 790 din 08.08.12 „Cu privire la regulile de examinare și supraveghere medicală pentru depistarea contaminării cu virusul imunodeficienței umane (maladia SIDA)”; Organizarea și efectuarea măsurilor de prevenire a infecției cu HIV în contextul realizării Programului național de prevenire și control a infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2011-2015.

În cadrul seminarelor de instruire pentru fortificarea capacităților de supraveghere și răspuns la riscurile de sănătate publică de origine biologică organizate pentru medicii epidemiologi în perioada 16.09. – 09.10.2013 au fost instruiți medicii epidemiologi din CSP teritoriale în supravegherea epidemiologică a infecției HIV de generația a II-a și prevenirea infecției cu HIV în populația cheie.

Pentru racordarea la sistemele informaționale europene și în scop de asigurare a supravegherii epidemiologice a infecției cu HIV, în luna septembrie a fost finisată completarea bazei de date privind cazurile noi, înregistrate pe parcursul anului 2012, prin intermediul programului computerizat TESSy și expediată la Centrul European de Control al Maladiilor EURO CDC.

Pe parcursul perioadei de referință au fost elaborate și aprobate prin ordinele Ministerului Sănătății nr. 1551 din 26.12.2013, nr. 1552 din 26.12.2013 și nr. 1553 din 26.12.2013, respectiv “Ghidul Național și Manualul Operațional în supravegherea epidemiologică de generația a II-a a infecției HIV/SIDA în Republica Moldova”, Ghidul “Prevenirea primară a infecției cu HIV” și Instrucțiunea “Prevenirea infecției cu HIV în populațiile cheie”.

În revista medicală “Curierul Medical” au fost publicate 3 articole, în revista “Cronica Sănătății Publice” - 2 articole și în revista “Doctorul familiei tale” - un articol.

În cadrul congresului specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova, desfășurat la 25-26 octombrie de către specialiștii CNSP au fost prezentate 2 comunicări – „Coinfecția HIV/TB – problemă prioritară de sănătate publică”, ”Evaluarea serviciilor medicale acordate femeilor infectate cu HIV în timpul sarcinii” și un poster ”Analiza accesibilității și satisfacției populației RM la serviciile de consiliere și testare voluntară”.

În teritoriile administrative se realizează în continuare programele teritoriale de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală, activează comisii teritoriale. Specialiștii CNSP au evaluat realizarea Programului Național și a Programelor teritoriale de prevenire și control a infecției HIV/SIDA/ITS, îndeplinirea actelor legislative și normative în HIV/SIDA, depistarea și testarea la marcherii HIV, efectuarea măsurilor antiepidemice și profilactice, profilaxia intraspitalicească a infecției cu HIV, au efectuat activități educaționale și de comunicare, au acordat suport consultativ și metodic cu deplasarea în 11 teritorii (mun. Bălți, raioanele Soroca, Drochia, Florești, Șoldănești, Cimișlia, Criuleni, Ciadâr-Lunga, Ocnița Briceni și Cahul).

Prevenirea infecției cu HIV este una din domeniile prioritare ale Programului Național de prevenirea și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2011-2015. Realizarea și mediatizarea măsurilor de prevenire și control a infecției cu HIV s-a efectuat cu implicarea specialiștilor Ministerului Sănătății, Centrului Național de Sănătate Publică, conducătorilor și specialiștilor Centrelor de Sănătate Publică teritoriale, instituțiilor medico-sanitare publice republicane și teritoriale, autorităților Administrației Publice Locale, ONG-lor, mass-media, etc.

În perioada de raportare au fost realizate două Campanii Naționale: la 19 mai dedicată Zilei de comemorare a persoanelor decedate de SIDA și la Unu Decembrie dedicată Zilei Mondiale de contracarare a infecției

HIV/SIDA. În cadrul campaniilor nominalizate: au fost elaborate și implementate Planul activităților privind desfășurarea lunii de promovare a cunoștințelor și atitudinilor în prevenirea infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS) și a Zilei Mondiale de combatere a infecției HIV/SIDA- Unu Decembrie și Planul comun al activităților planificate pentru organizarea și desfășurarea în Republica Moldova a Zilei Internaționale de Comemorare a persoanelor care au decedat de SIDA, 19 mai 2013. Au fost elaborate și expediate note informative în adresa IMSP republicane, municipale și raionale, CSP, ONG în domeniul HIV/SIDA; au fost publicate 2 comunicate de presă. În colaborare și parteneriat cu autoritățile administrației publice locale, instituțiile de învățământ, ONG, confesiile religioase și alte organizații au fost realizate activități de educare, informare și comunicare, inclusiv evenimente sociale în locuri publice, seminare tematice, mese rotunde, concursuri pentru elevii din instituțiile de învățământ, flash-moburi, concerte, expoziții de fotografii și cărți, aplicarea stikerilor informative pe vitrinele unor agenți economici și unități de transport public, distribuirea materialelor informaționale și realizată consilierea și testarea voluntară cu teste rapide pe salivă în locuri publice.

În perioada de referință au fost organizate și realizate 6 seminare de instruire, 13 ateliere de lucru, mese rotunde, inclusiv cu tematica: „Instruirea specialiștilor (consilierilor) în consilierea și testarea voluntară la HIV a adolescenților și tinerilor”; „Servicii de reducere a riscurilor pentru femeile consumatoare de droguri injectabile”; „Elaborarea Planului strategic în domeniul prevenirii HIV printre grupurile cu risc sporit de infectare pentru anii 2014 – 2016”; Consolidarea capacității specialiștilor din sistemul de protecție socială în domeniul HIV/TB; Reducerea stigmei și discriminării în asistența medicală a persoanelor care trăiesc cu HIV și membrii familiilor lor; Fortificarea capacităților de comunicare între Liga PTH și structurile statale; Comemorarea persoanelor decedate de SIDA; Consolidarea capacităților de prevenire HIV și a accesului la TARV; Aspecte de prevenire HIV în populația cheie și acoperirea cu TARV; Prevenirea infecției HIV în rândurile persoanelor cu diagnosticul confirmat; „Sănătatea poate fi cumpărată”.

În scopul evaluării răspunsul național la situația epidemiologică HIV în infecția HIV în perioada 2012- 2013 și definirii acțiunilor concrete pentru accelerarea procesului „Tendința zero” prin consolidarea eforturilor tuturor partenerilor din sectorul public, privat și societatea civilă la 16-18 decembrie 2013 a fost organizată și desfășurată Conferința Națională HIV/SIDA 2013, ediția a V la care au participat reprezentanții structurilor statale, organizațiilor internaționale și non-guvernamentale.

Pe parcursul anului, lucrătorii medicali au participat la 340 de seminare, elaborat 45 materiale informaționale, participat la 39 emisiuni televizate și 18 emisiuni radiofonice, realizat 54 publicații, susținut 6569 de prelegeri, petrecut 85438 convorbiri, desfășurat 134 acțiuni de mobilizare a societăți, au elaborat 991 buletine sanitare și au participat la organizarea și desfășurarea lunarelor, săptămânilor, decadelor, zilelor mondiale.

În perioada de referință specialiștii CNSP au participat în cadrul emisiunilor la posturile TV și radio, în cadrul cărora au promovat cunoștințe medico-igienice în profilaxia infecției cu HIV, modul sănătos de viață, atitudine tolerantă față de PTH și reducerea stigmei și discriminării.

În cadrul Școlii de Management în Sănătatea Publică a USMF „Nicolae Testemițanu” s-a realizat instruirea la distanță în domeniul HIV a 565 specialiști cu studii medicale superioare și reprezentanți ai ONG.

La linia telefonică verde din cadrul secției de prevenire HIV/SIDA a CNSP au fost recepționate 641 apeluri telefonice, acordate consultații la subiectele privind infecția cu HIV și prevenirea transmiterii HIV.

O deosebită atenție se acordă dezvoltării capacităților și extinderii acțiunilor de informare, educare și comunicare pentru tineret și grupuri vulnerabile, în profilaxia infecției cu HIV.

Formarea deprinderilor de promovare a modului sănătos de viață continuă în învățământul gimnazial, mediu general și liceal. Planul-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal, include obligatoriu disciplinele „Dirigenție” pentru clasele I-XII, „Educația fizică” cu modulul „Modul sănătos de viață” pentru clasele I-XII, „Educație civică” cu modulul „Viața și sănătatea - valori personale și sociale” pentru clasele V-XII. În instituțiile de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate este implementat Curricul-ul ”Decizii pentru un mod sănătos de viață”. În scopul informării despre profilaxia infecției HIV/SIDA și a bolilor sexual transmisibile în cadrul instituțiilor de învățământ superior au fost organizate întâlniri și lecții tematice.

Promovarea modului sănătos de viață în rândul tinerilor se realizează în Centrele de sănătate prietenoase tinerilor. S-a extins rețeaua Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor de la 12 în 2011 la 36 în 2013, serviciile acestora sunt contractate de CNAM. În CSPT au beneficiat de consultații la subiectul HIV/SIDA – 11621 tineri, au fost distribuite 476434 prezervative și 97200 materiale informative.

În republică se realizează educația „De la egal la egal”, în cadrul cărei tinerii instruiți și motivați desfășoară activități educaționale, de informare, în rândul semenilor lor în grupuri mici, prin intermediul contactului individual

sau în alte contexte variate: în școli, universități, cluburi, biserici, la locul de muncă, în stradă, acasă sau în orice alt loc unde se adună tinerii.

Pe parcursul anului 2013 în rândul populației cheie sau realizat 14 proiecte de prevenire a infecției cu HIV, inclusiv: 5 proiecte în rândurile persoanelor utilizatoare de droguri injectabile cu acoperirea a 23 localități; 2 proiecte pentru deținuții utilizatori de droguri injectabile cu acoperirea a 12 penitenciare; 3 proiecte de terapie de substituție cu metadonă, care acoperă 2 localități și 7 penitenciare; 3 proiecte pentru lucrătoarele sexului comercial cu acoperirea a 4 localități; 1 proiect - prevenirea infecției cu HIV și ITS în comunitatea LGBT (lisbene, gay, bisexuali și transgender) cu acoperirea a 2 localități. Au fost acoperiți cu servicii de prevenire HIV în anul 2013 - 8712 utilizatori de droguri injectabile, 2704 lucrătoare a sexului comercial și 1686 bărbați care practică sex cu bărbați. În perioada de referință în rândul populației cheie au fost distribuite 1963500 seringi și 778791 prezervative.

Implementarea și realizarea strategiilor și activităților prioritare de prevenire, supraveghere și control a infecției HIV/SIDA și ITS, desfășurarea activităților informaționale și educaționale, lucrul cu grupurile vulnerabile a contribuit la mobilizarea forțelor interne în realizarea Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2011 – 2015.

CNSP în comun CSP, IMSP teritoriale și autoritățile publice locale și ONG continuă realizarea activităților de prevenire, supraveghere și control a infecției HIV/SIDA.